

Lov og Evangelium

Nr. 10

DESEMBER 2010

46. årgang

«I dag er det født dere en frelser, som er Messias, Herren – i Davids by.» Luk 2:11

Bladet Lov og Evangelium

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon og blir sendt gratis til alle som sender ekspedisjonen navn og adresse. Bladet kommer med 10 nr. i året. Gaver til bladet kan sendes kasserer i NLL.

Ansvarlig for bladet:
Red.nemnda ved form. Ingar Gangås

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring sendes ekspedisjonen v/Magne Ekanger, Rolfsnes, 5420 Rubbestadneset
Tlf. 53 42 92 14 – Mobil 412 45 598
E-post: magne.ekanger@bluezone.no

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenianske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL har ytremissionsarbeid i Moldova.

Formann: Reidar Heian, Daleneveien 175, 3158 Andebu. Tlf. 33 44 14 19/414 95 526
E-post: reidunar_heia@hotmail.com

Sekretær: Ingar Gangås,
Furustua, 7690 Mosvik
Tlf. 74 06 46 50 – Mobil 901 51 234
E-post: ingang@c2i.net

Kasserer: Sara Heian, Fossnesveien 15B, 3160 Stokke.
Mobil 938 49 087 – E-post: sara@heian.se
Bankgiro: 3000 22 26193
Dansk bankgiro: (4665) 10639360
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL. Skolen har både halvårig og ettårig kurs, og det er også adgang til å følge undervisningen i kortere perioder.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt fremme den arv vi har fra lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Adr.: Fossnesvn. 13B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
Bankgiro: 3000 16 68516
E-post: bibelskolen@nll.no
Rektor: Per Bergene Holm
3282 Kvelde. Tlf. 33 11 26 96

INTERNETT: www.nll.no

Til vore danske bladmodtagere

For nogle måneder siden fik Norsk Luthersk Lekmannsmisjon (NLL) opprettet en dansk bankkonto, som med fordel kan benyttes ved overførsel/indbetaling af beløb til NLL. Kontoen er opprettet i Danske Bank, og har følgende kontoangivelse:

1. Overførsel via Netbank og i øvrigt fra en dansk bankkonto

Reg. nr. 4665
Kontonr. 10639360

Ved brug af denne danske konto er der mulighed for at spare et større gebyr, som de fleste pengeinstitutter opkræver ved overførsel til en udenlandsk konto.

2. Indbetaling ved brug af giroblanket

Det er også muligt at foretage betaling til NLL på en almindelig giroblanket, som findes på alle posthuse og postbutikker. Her skal der alene påføres dette 8-cifrede kontonummer:
10639360

Ved brug af giroblanket på posthus/postbutik i Danmark er gebyret for tiden 25 kr.

Kontoen kan benyttes til alle typer indbetalinger (gaver m.v.) til såvel NLL som Bibelskolen på Fossnes. Indbetalingens formål bedes oplyst i hvert enkelt tilfælde.

En frelser – en evig glede

Av Øivind Andersen

Hva består den store glede i som Gud forkynner i juleevangeliet?

Her svarer juleevangeliet klart og enkelt: «I dag er det født dere en frelser, som er Messias, Herren – i Davids by».

Den glede som Gud forkynner oss, er Jesus selv, slik Gud har sendt ham til verden.

Det er ikke mye sensasjonelt i Jesu fødsel, og ikke mye storslagent i den, menneskelig talt:

Et barn, svøpt og lagt i en krybbe.

Født inn i våre kår

Juleevangeliet understreker tydelig at de kår Jesus blir født inn i, er akkurat som hos andre alminnelige mennesker. Og alt skjer så stille og upåaktet. Ingen aner noe uten hyrdene, som englene åpenbarte seg for.

Det er tydelig hvordan Gud også her ringeakter all menneskelig storhet og prakt.

For våre naturlige tanker om Gud og for vår naturlige religiøse inn-

W. H. Margetson

Jesus ble født under våre kår

stilling er dette til anstøt. Det synes oss så lite guddommelig.

Men nettopp i dette ligger evangeliets store trøst: Jesus er blitt vår bror.

Innholdsfortegnelse – Lov og Evangelium, desember 2010

En frelser – en evig glede. Av Øivind Andersen	side 3
Gå Sion din Konge i møte! Av Gunnar Nilsson	side 6
En salme til trøst. Av Ingar Gangås	side 12
Hun svøpte ham og la ham i en krybbe. Av Sigbjørn Agnalt	side 14
Johannes Brandtzæg – forbildet. Av Ingar Gangås	side 17
Nytt fra Bibelskolen. Av Per Bergene Holm	side 23
Svøpt i en krybbe lå barnet. Av Arnold Eidslott	side 24

Nettopp på denne måten går det i oppfyllelse: «Et barn er oss født, en sønn er oss gitt».

Han er født av en kvinne, sier Skriften. Et annet sted: Han er kommet i Davids ætt etter kjødet. Det vil si: Han er født inn i våre kår.

Alt som hører menneskelivet til, skulle høre ham til. Hvorfor? Jo, fordi han skulle leve det liv vi skulle ha levd, men ikke kunne på grunn av vår synd.

Alle våre kår skulle møte ham: Fattigdom, hardt arbeid, han skulle fristes, være vel kjent med sykdom. Kort sagt: Han skulle prøves i alt i likhet med oss, bare med den usigelige forskjell: uten synd.

Vi kunne ikke møte menneskelivets kår uten å synde. Vårt liv kan derfor ikke bestå for Gud.

Derfor ble han født i våre kår for å leve vårt liv, og han gjorde det uten å synde.

Derfor kan han i den frelste skare hjemme hos Gud stå som den første-fødte blant mange brødre.

Under vårt ansvar

Men ikke bare med hensyn til jordlivets kår er han født som en av oss. Skriften sier ikke bare at han er født av en kvinne, men også født under loven. Det vil si: Han ble født under våre forpliktelser og vårt ansvar overfor Gud. Det ansvaret som ligger på oss på grunn av vår synd, ble lagt på ham, for at han ved sitt liv, sine gjerninger og sin død skulle kjøpe oss fri fra vårt ansvar. Skulle nemlig vår straff ligge på ham, som det forut var forkynt om

Maria og Josef på flukt med barnet

ham, måtte også vårt ansvar og våre forpliktelser ligge på ham.

Her ser du betydningen av at et barn er oss født og en sønn er oss gitt: Jesus inn i vårt sted, i våre kår og under vårt ansvar!

Gjennom dette skulle han fullendes som vår frelseshøvding. Der han ligger i krybben er han ennå ikke fullendt. Der ligger han som den som er født til å gå inn i det. Men etter som han lever vårt liv, prøves i likhet med oss, lever det fullkomne menneskeliv, fullbyrder Guds vilje slik den er gitt oss i loven, fullendes han, inntil han på korset sier: Det er fullbrakt!

Da var han fullendt. Og gjennom oppstandelsen fra de døde bevises han å være Guds egen sønn, som av Gud selv er godkjent som vår frelseshøvding og dermed som vår yppersteprest, vår stedfortreder og vår talsmann.

Hans rettferdighet blir vår

Skal vi da videre sammenfatte betydningen av dette, må vi si: Jesus kom i vårt sted, for at vi skulle komme i hans sted!

Vår fødsel ble hans fødsel, våre kår ble hans kår, våre gjerninger ble hans gjerninger og vår død ble hans død og hans oppstandelse skulle høre oss til.

«For dere kjenner vår Herre Jesu Kristi nåde, at han for deres skyld ble fattig da han var rik, for at dere ved hans fattigdom skulle bli rike» (2Kor 8:9).

Han ble fattig, fordi han tok alt vårt på seg. Vi skal bli rike ved å få alt hans.

Dette kan vel ikke sammenfattes enklere enn i det ord Jesus selv sa ved slutten av sin gjerning i sin bønn til Gud den siste kvelden han var sammen med disiplene:

Den herlighet du har gitt meg, har jeg gitt dem.

Hvilken herlighet? Jo, nettopp en enbåren Sønnens herlighet, den han har fra sin Far, full av nåde og sannhet. Slik står det i evangeliet hos Johannes.

Barnerett hos Gud

Jesu barnerett blir vår, hans arverett vår. Hans rettferdighet blir vår. Hans

**Redaksjonen
ønsker alle lesere
en velsignet jul
og et godt nytt år!**

rettigheter hos Gud blir våre rettigheter hos Gud.

Kort sagt: Gud har testamentert sin egen Sønn med alle hans rettigheter og alle herligheter til en syndig og fallen menneskeslekt. Dette er det nye testamentet som Gud gir oss i og med Jesus, som opprettes ved hans død og gjøres gyldig ved hans oppstandelse fra de døde.

Har du tenkt på dette?

Har du stanset for at denne store glede forkynner Gud deg i juleevangeliet?

Et barn er oss født, en sønn er oss gitt!

*Gud er nå ikke lenger vred,
det kan vi derav vite
at han har sendt sin Sønn her ned
for verdens synd å lide.
Gjør dette vidt i verden kjent
at Gud sin Sønn for oss har sendt
til jammer, ve og våde!
Hvem vil da ikke være sæl
og trøste seg i ve og vel
til Jesu rike nåde!*

H. A. Brorson

Nå kan Gud være rettferdig og gjøre den rettferdig som har troen på Jesus!

L&E

Gå Sion din Konge i møte!

Av Gunnar Nilsson

«Rop med fryd, Sions datter! Rop høyt, Jerusalems datter! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han og full av frelse, saktmodig er han og rir på et esel, på den unge eselfolen.»

Sak 9:9

Slik skrev profeten Sakarja, århundrer i forvegen, om hvordan Jesus skulle komme til Sion: ridende inn i Jerusalem. Ja, Guds Sion, Guds barn, har virkelig grunn til å glede seg. Hvorfor? For din konge kommer til deg. Han kommer til *deg!* Du kan ikke komme til ham om ikke han kommer til deg. Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, står det. Men det kunne vi ikke om ikke han kom til oss først.

Lysene og Lyset

Ved adventstid ser vi mange adventsstjerner som lyser opp i mørket. Dette er også et vakkert syn når det er mørkt. Det er da man pleier å tenne dem. De fleste henger opp slike, selv om det er få som tenker over hvorfor, bare fordi dette er en tradisjon og fint i mørket. Men så får mennesker allikevel være med å vitne om ham, Jesus, som er den klare morgentjernen. «Det folk som vandrer i mørket skal se et stort lys» (Jes 9:2). Så gir adventsstjerner og lysestaker en viss glede på grunn av det lys de gir, selv om man ikke tenker lenger enn som så.

Men vi har grunn til å fryde oss og bryte ut i jubelrop, for «din konge kommer til deg». Det er han som kommer. Slik er det alltid. Han må først komme til oss. Når vi ser alle adventslysene skal vi huske hva de står for. Tenk at så mange mennesker får vitne om ham, selv om de ikke tenker over det.

Men det er et stort *men*. Som vi vet ble Jesus korsfestet nettopp i Jerusalem noen dager senere. Når han som er Lyset kom, viste det seg at menneskene elsket mørket framfor Lyset, for deres gjerninger var onde. Man korsfester ham ved ondskap, vrede eller likegyldighet.

Lyset – og det folk som avskyr lyset

Hvordan kommer Jesus til oss? Jo, han kommer med *lys*, ved sitt *ord*. Dere vet kanskje at det finnes et lite folk, om man nå kan kalle dem det. Et folk som de fleste av oss har sett. Mange synes nok ingenting om dem og synes de er litt ekle. Et folk som skyr lyset. Når vi tar opp en stein eller en mørken plankebit som ligger på bakken, begynner det å røre på seg der, det er skrukketroll. Har dere sett dem? Hvorfor begynner de å løpe omkring når vi tar bort den mørke plankebiten? Jo, de hater lyset! De forsøker å gjemme seg så fort som mulig, ned i mørket igjen. I dette er de så lik menneskene. Når lyset treffer oss inne i

hjertet, kryper vi bak noe for å slippe å se lyset. Det får for store konsekvenser for oss. Du gjemmer deg vel ikke for *Lyset*?

Vet dere hvorfor skrukketrollene gjemmer seg i mørket? Jo, dersom de blir i solen, dør de. Akkurat slik er det med oss også – vi dør når vi havner i solen, dersom vi ikke gjemmer oss. Har du dødd? Har solen, har Jesus, fått lyse over ditt liv slik at du har mistet det? Slik at han måtte gi deg et nytt liv? Den som mister sitt liv, skal finne det, men den som finner sitt liv, skal miste det. Det er de som alltid gjemmer seg, som drar seg unna solen. Tenk å få rote rundt i mørket i fred! Det gjør skrukketrollene. Er du et skrukketroll? Da slipper en å bekjenne sin synd. Vet dere, slik vi løfter på en stein eller en mørken plankebit, skal det bli når Jesus kommer på himmelens skyer i sin herlighet for å holde dom. Menneskene skal rope til fjell og hauger: fall over oss og gjem oss for Lammet. Slik er det når vi tar opp plankebiten. Da roper likesom skrukketrollene der de piler omkring: fall over oss og gjem oss for solen, for vi dør.

Når mørket er blitt en plage

Men så finnes det dem som mørket har blitt en plage for – de som lengter etter lys. De har sett synd og mørke i sitt liv – egenkjærlighet, egoisme, umoral, utroskap, at de har vendt seg bort fra Gud... Det liv de lever har blitt en byrde for dem, og verre blir det i evigheten. Det folk som vandrer i mør-

ket skal se et stort lys! Og så hender det at noen strekker seg etter Lyset. Strekker seg etter friheten for de fangne. Tenk om den som lever som et skrukketroll får øynene opp for en helt annen verden, en verden av lys – hvilken forskjell! Se, din Konge kommer til deg! Han vil gi deg del i lysets rike. Spørsmålet er om du elsker mørket mer enn Lyset. Vil du leve ditt liv i Lyset? Ja, da må du ta imot din Konge når han kommer til deg. Ta imot hans budskap når han forkynner evangeliet for de fattige. Evangeliet er at Jesus døde på korset for å sone din synd!

Da Lyset møtte mørket i Nasaret

Jesus kom en gang til Nasaret hvor han hadde vokst opp. Der gikk innbyggerne til synagogen, de leste Guds ord, og gjorde sikkert så godt de kunne. Men det betyr dessverre at de ikke var «fattige». De hadde så de klarte seg med sin religion. De stelte seg jo ganske bra. Og om en mangler noe må en jo tro at Gud er nådig og tilgir det som mangler. Men han gjør aldri det – husk det! Man kan aldri komme til himmelen ved å gjøre så godt man kan, og så gjør Jesus resten, det som mangler. Nei, han gjør alt eller ingenting. Han er rettferdig. Han gir sin rett-

Jesus i synagogen

ferdighet – all sin rettferdighet. Det betyr at du ikke kan ha noe å stole på og fortrøste deg på hos deg selv – om du skal få nåde av ham. Det er som med skruketrollet som dør i solen. Dermed kan man også få et nytt liv, en ny rettferdighet. Helt og fullt. Man har ingen ting selv. Man har mistet alt sitt eget. Og dette er ingen teori man bare kan lære seg – jo, dessverre er det jo det. Men det er erfaringen som teller.

I Nasaret så de et glimt av Lyset da Jesus kom til dem. Og de ble betatt av det. Et øyeblikk var det som en liten lengsel ble virkelighet. Siden flyktet de inn i mørket igjen og drev Jesus ut for å drepe ham.

Man trenger ikke gjøre det så drastisk som folket i Nasaret. Man kan bare la være å bli i hans lys, lese hans ord, og lytte til taler og bibelstudier. Man trenger ikke engang lytte selv om en er med og hører. Man kan bare la Ordet gå inn gjennom det ene øret, og ut gjennom det andre. Og så tenker man på noe annet. Så lever man sitt liv i mørket.

Se, din Konge kommer til deg. Hva vil du gjøre med ham? Vil du be ham om å redde deg unna mørket, både nå og for evigheten? Eller vil du gjemme deg i mørket?

Da Jesus kom til synagogen i Nasaret og leste fra profeten Jesaja om gledesbudskapet for de fattige – det som ropte ut frihet for de fangne og syn for de blinde – var det på samme vis som ved inntoget i Jerusalem og det som fulgte ved korsfestelsen. Først undret de seg alle over de nådens ord som lød fra hans munn. Men så fortsatte han om enken i Sarepta og den spedalske Na'aman, og så drev de ham ut for å styrte ham utfor stupet.

Først var det slik at Jesus sto der og talte, og alle berømmer den gode talen hans. Men det er også alt som skjer! Det var ingen blinde der. Det var ingen slaver som hadde tungt å bære, ingen syndere som trengte tilgivelse, ingen som var plaget av en ond åndsmakt. Nei, i Nasaret var det bare friske, sunne, tilfredsstilte og rettferdige mennesker, som hadde hørt en god preken. Derfor hendte det ikke noe mer. Det er dette som er så vanlig.

Da Jesus sto i tempelet under den store høytiden og roppte: om noen tørster, han komme til meg og drikke! – kom noen til Jesus for å få det levende vannet? Nei, det ser ikke slik ut. De hadde nok med den festlige seremonien ved høytiden. De var fullt tilfreds med å se prestene gå i prosesjon fra Siloadammen mens de sang: «Og dere skal øse vann med glede fra frelsens kilder». Var ikke det tilstrekkelig? Hva står Jesus og roper for? Er det nødvendig å gå til ham? Nei, de trengte ingen ting av det Jesus hadde å gi. Så begynte de å snakke om predikanten i stedet. Er ikke det typisk? Det som ble sagt hadde ingen bruk for. Så snakker vi heller om predikanten på hjemveien.

Og de «forstod» straks at Jesus ikke var det spor merkelig: vi vet jo hvem han er, vi kjenner både hans mor og hans far og hans søsken – er dette noe å bry seg om? Det er da Jesus går til motangrep og beretter om enken og Na'aman. De var i nød. De hørte ikke med blant Israels folk. Likevel vendte de seg med tomme kar og syke lemmer dit det var legedom og nåde og få. Og så forbarmet Gud seg over dem.

Er det noen som har bruk for Guds barmhjertighet?, vil Jesus vite. Er det virkelig noen som har bruk for meg? Nei, det var det ikke. Slik endte denne gudstjenesten. Og hvordan ender denne lesningen?

Kongen som kommer og som skal komme...

Har du sett din Konge komme til deg? Det er en underlig Konge som

kommer til oss. Om vi skal møte ham her på jorden må vi jo kle oss pent og staselig. Men denne Kongen kommer til deg. Og han er din konge, enten du vil lyde ham eller ikke. Alle skal en gang bøye kne for ham. Noen med fryd og glede – de kjenner igjen den Kongen som kommer til dem. Andre skal gjøre det med skrekk. Det finnes noe som er verre enn døden – det er Jesus. Når han kommer i herlighet som dommer, skal menneskene rope til fjell og klipper: fall over oss og skjul oss for Lammets vrede. Det blir som en befrielse å dø under berg og klipper – og så var det ikke mer. Men å måtte møte Jesus! For han er verre enn døden! Han kaster den ubotferdige i helvetet.

...er ubøyelig i sin dom for sin hellighets skyld...

Jesus forteller en gang om en kongesønns bryllup. Det er et bilde på himmelen. Da gikk det ut innbydelse til mange, men de ville ikke komme – de hadde så mye annet å gjøre: en hadde nettopp giftet seg, en hadde kjøpt en eiendom osv. Men da gikk innbydelsen ut til alle halte, lamme og fattige, ved alle veiskiller. Og det kom mange til bryllupet. Men da kongen kom inn i bryllupssalen, så han at det var en som ikke hadde bryllupsklær. På den tiden var det slik at man fikk bryllupsklær når man ble bedt til et fyrstebryllup, det var bare å ta dem på seg. Men han kom altså i sine egne klær – for han ville gjerne være med.

Hvordan fortsetter Jesus denne liknelsen? Jo, om Jesus ikke skulle ha

fortsatt den, og vi i stedet hadde gjort det, vet du hvordan den nok hadde blitt da? Jo, da skulle Jesus ha sagt: Skynd dere og hente en bryllupsdrakt så også han kan få være med. Og så hentet de en bryllupsdrakt, og så fikk han den. Og siden holdt de bryllup i stor glede.

Men slik fortsatte ikke Jesus. Det er så mange som tror at slik er Jesus. Men det er et satanisk bedrageri. Det er noe helt annet Jesus sier: Bind hender og føtter på ham og kast ham ut i det ytterste mørket, kast ham i helvetet!

Det er dette Jesus sier. Slik er Jesus. Han er verre enn du og jeg tenker med vår fornuft. Han er forferdelig, for det er forferdelig å falle i den levende Guds hender. Og jeg forstår deg som kanskje blir sint på Jesus, ja, også deg som sier: jeg hater deg, Jesus, når du kaster et menneske i helvete, et menneske som ville til himmelen, og som kanskje har holdt meg i hånden. Jeg kan ikke begripe det. Jeg forstår deg så alt for godt om du reagerer slik – men Jesus er forferdelig. Det finnes ikke noen som er så forferdelig som Jesus, for den som er uten bryllupsklær! Og dette er ikke det eneste stedet vi møter Jesus slik.

Det finnes en populær fortelling der Jesus beskriver seg som vintreet og grenene. Den er godt likt. Men det er en fryktelig fortelling dersom man leser hva som står. For han sier: «Hver gren på meg som ikke bærer frukt, tar han bort» (Joh 15:2). Du, det er få grener som bryr seg om å være på Jesus – de fleste vil være på andre tre.

Men det er altså noen som vil være på Jesus. Vil *du* det? Vil du være en gren på Jesus? Du vet hva det koster. Mange kommer til å le av deg, håne deg osv. Men du vil være en gren på Jesus og høre ham til. Men om Gud ser at du ikke bærer frukt, hva gjør han da? Om det var vi som skulle ha sagt det, skulle vi ha sagt at Gud er den som gjør levende, Gud er den som gir liv til alle ting, og derfor gjør Gud et under. Han rører ved den døde grenen, og så skjer det fantastiske at den døde grenen får liv. Den begynner å spire. Ja, det hadde jo vært godt om det hadde gått slik. Men det gjør det ikke, for Guds ord er forferdelig, dersom man er en gren på Jesus som ikke bærer frukt. Vet du hva Gud gjør? Han skjærer grenene av og samler dem, og de kastes i ilden og brennes opp. Hver gren på meg som ikke bærer frukt...

Jeg forstår ikke dette, sier du kanskje, for jeg forestiller meg Gud helt annerledes enn det du sier. Og jeg tror at de tankene jeg har gjort meg om Gud er mer riktige enn det du sier. Ja, det er så mange som har det slik. Vet du hvorfor? Jo, de har det slik fordi Gud gjør at de har det slik. I 2Tess 2:10 står det at det er fordi de ikke tok imot kjærlighet til sannheten, derfor sender Gud over dem villfarelser så de tror løgnen for at de skal rammes av dommen. Det er derfor Gud er så annerledes enn det du tenker. Det er fordi du ikke har tatt imot kjærligheten til sannheten. Jo, tenker du! Nei! For sannheten er Guds ord. Det er som det står. Vet du hvorfor du ikke har bruk

for tilgivelsen? Det står om Gud at «hos deg er tilgivelsen, for at vi skal frykte deg» (Sal 130:4). Men hvorfor har du ikke bruk for denne tilgivelsen? Jeg vet det. Det er fordi den Gud du forestiller deg, bare er tankespinn. Men med Bibelens Gud, ansikt til ansikt med ham, er det en sak som er den aller viktigste, det ene nødvendige for ditt liv, en sak som er ditt aller største problem: Hvordan skal jeg kunne bestå for Gud på dommens dag? Og enda er han ikke bare den opphøyde og hellige. Han bor også hos dem som har et sønderbrutt hjerte.

...og han er overstrømmende i sin nåde for paktsblodets skyld

Når han kommer til deg, gjør han det med et rike som ikke er av denne verden, og han kommer nå – i nådens tid. Han gir deg rettferdighet og fred og glede i Den Hellige Ånd. Dette får du del i om du bare åpner ditt hjertes dør for ham. Han kommer ikke for å bli stående på avstand. Han vil gå inn til deg og bo hos deg. Det kommer som en påminnelse for oss alle, at vi må åpne vårt hjertes dør for ham så han kan komme inn til oss og bli hos oss.

Han skal tale fred til hedningene. Slik har det blitt der hans rike har kommet. Da hans rike kom til Norden, sluttet man med å sette ut uønskede barn i skogen. Når hans rike forlater våre land dreper vi de ufødte barna i tusentall. Vi vil til og med være et slaktehus for dem som ikke har fri abort. De skal komme hit og drepe

sine ufødte. Fredens rike er borte fra vårt land.

Det er også borte fra mangt et hjerte, for der gjør man likedan. Når Guds ord får tale til hjertet, når det begynner å vokse noe, et foster som skulle fødes til et nytt menneske, tar man åndelig abort – dreper Guds verk i sitt hjerte. Man vil ikke se sitt mørke! Man vil ikke vandre den veien, hvete-kornets vei, og dø for å få liv. Den vei som alltid er de kristnes vei. Den som sår sparsomt, skal også høste sparsomt.

Han skal fri fanger ut av brønnen som det ikke er vann i. Hvorfor det? Jo, for paktsblodets skyld, står det. Alt-så ikke på grunn av vår rettferdighet eller våre gjerninger eller gode forsetter, men for paktsblodets skyld. Derfor vil Herren befri sitt folk ved denne Kongen. Ved hans offerblod, ut-gytt på Golgata kors.

Nå går natten mot sin ende, dagen er nær. Legg derfor bort mørkets gjerninger, og kle deg i Lysets rustning! Grip troens skjold og ha sannheten som belte om livet, og Ordets sverd i din hånd! La oss leve verdig, sier Paulus. Hvorfor sier han det? Jo, fordi faren er at vi nettopp ikke lever verdig, som de som hører dagen til. Men om lysets og dagens barn står det hvordan de lever: ikke i utsvevelser og drukkenskap, ikke i utukt og tøylesløshet, ikke i strid og misunnelse. Nei, ikle deg Herren! Ja, måtte jeg også ha bruk for det. Amen.

Fra «Julbudskapet 2009»

Oversettelse: J. E. Aasmundtveit

En salme til trøst

Av Ingar Gangås

Mange av våre vakre sanger og salmer har et spesielt godt og sjelesørgerisk budskap. Når vi undersøker nærmere den livssituasjonen de ble «født» i, skjønner vi med en gang at her har vi med forfattere å gjøre som selv har gått i Guds skole. Nedenfor gjengis en salme vi dessverre sjelden synger. Den ble skrevet av *Johann Christoph Olearius (1611–1684)*, som var tysk teolog, salmedikter og hymnolog. Han ble født i Halle i Tyskland, og var fra et strengt ortodoks luthersk hjem. Som gutt mistet han begge sine foreldre, bare 11 år gammel, men han ble oppdratt hos gode pleieførelde. De tok hånd om ham og hjalp ham fram slik at han etter hvert fikk studere teologi i Wittenberg – samtidig med Paul Gerhard – og fra han var 21 år begynte han å holde forelesninger i filosofi ved samme universitet. Olearius var en betydelig teolog. Kristelig sett tilhørte han ortodoksien,

men han delte også pietismens syn på å hjelpe andre i deres nød, og han var en nær venn med «pietismens far», Philip Jakob Spener. I 1643 fikk han doktorgraden i teologi ved Universitetet i Wittenberg. Han skrev flere bøker, og var svært interessert i skolevesenet, men det er først og fremst som salmedikter han vil bli husket.

«I 1671 ga han ut sitt mest betydelige verk, 'Geistliche Singekunst' med 1207 salmer. Året etter kom andre utgave som var øket til 1340 nummer» («Kristen sang og musikk»), Runa Forlag, 1965).

Denne vakre salmen av Olearius er den eneste som finnes i Landstads salmebok. På tysk heter den «Wenn dich Unglück hat betreten», på norsk: «Faller på dig motgangs hete», og den kan synges på melodien «Hvem vil med til himmerike» eller «Jesus, dine dype vunder». Her gjengir vi den i dansk oversettelse, som har fem vers:

NYTTÅRSSAMLING

29. DESEMBER 2010 – 1. JANUAR 2011
BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

Talere: Erik Asdahl, Per Bergene Holm, Martin Fjære og Per Gustafsson (S)
Ledere: Tollef Fjære, Lars Fossdal og Jan Endre Aasmundtveit

Opplysninger om priser for måltider og overnatting, samt påmelding innen 15. desember:

Sara og André Heian, tlf. 41 1 01 223/ 938 49 087

*Falder på dig modgangs hede,
nød og jammer, spe og spot,
o, da må du flittig bede,
bønnen er for alting godt.
Midt igennem korsets ve
kan du da i Ordet se,
hvordan Jesu milde hjerte
ser og føler al din smerte.*

*Ingen bliver dog til skamme,
som forlader sig på Gud;
lad kun, hvad der vil, dig ramme,
bed og tro, og hold kun ud!
Synes det, han ser dig ej,
o, han kender al din vej,
al din brøst du ham skal klage
og i ingen nød forsage.*

*Bede, banke, råbe, græde
er de kristnes største kunst,
trøstig frem for Gud at træde,
finde frelse, trøst og gunst.
Hvo kun tror vor Herre vel,
ret af hjerte, sind og sjæl,
han skal altid redning finde,
intet kan ham overvinde.*

*Lær vor Herres vej og måden,
som han fører sine på,
han vil styrke dem i nåden,
når han synes tungt at slå.
Lever dog vor Gud endnu,
tier han, så tal kun du,
storm med magt til Himlens volde!
Gud kan intet dig forholde.*

*Gud ske lov for al hans nåde,
som mig giver sådan magt,
at jeg skal i ingen våde
gå bedrøvet og forsagt.
Derfor vil jeg daglig på
Herrens lovsangs harpe slå
og i både sorg og glæde
halleluja lystig kvæde.*

Johann Christoph Olearius, 1671
Hans Adolph Brorson, 1739

Onsdag 29. desember
19.00 Kveldsmøte v/Gustafsson

Torsdag 30. desember
10.00 Bibeltime v/Bergene Holm
11.30 Bibeltime v/Fjære
16.00 Møte v/Asdahl
19.00 Møte v/Gustafsson
Offer til misjonen

Nyttårsaften 31. desember
10.00 Bibeltime v/Gustafsson
11.30 Bibeltime v/Fjære
15.00 Misjonstime v/Bergene Holm
18.30 Nyttårsmiddag
21.00 Nyttårs møte v/Asdahl
Offer til bibelskolen

Nyttårsdag 1. januar
11.00 Høytidsmøte v/Gustafsson
Offer til misjonen

Hun svøpte ham og la ham i en krybbe

Av Sigbjørn Agnalt

«Og det skjedde i de dager at det utgikk et bud fra keiser Augustus at all verden skulle innskriveres i manntall. Dette var den første innskrivning i den tid Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle gikk for å la seg innskrive, hver til sin by. Også Josef dro opp fra Galilea, fra byen Nasaret, til Judea, til Davids by som heter Betlehem, fordi han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, sin trolovede, som var med barn. Men det skjedde mens de var der, da kom tiden da hun skulle føde. Og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, fordi det ikke var rom for dem i herberget.»

Luk 2:1-7

I Betlehem

Josef og Maria var fra Nasaret, hvor de bodde og hadde sitt hjem. Men så forteller Guds ord oss her at da Jesus ble født, var ikke Josef og Maria i Nasaret, men i Betlehem. Det hadde en bestemt grunn leser vi også. Men var det den egentlige årsak? Nei, den finner vi i Mika 5:1: «Men du Betlehem – fra deg skal det utgå for meg en som skal være hersker over Israel. Hans utgang er fra gammel tid, fra evighets dager».

Det Gud hadde forut bestemt, hadde han talt. Så ble det oppfylt slik Gud hadde talt ved profeten. De kom til Betlehem. Det sørget Gud for.

Så leser vi; «mens de var der, da kom tiden da hun skulle føde». Det betyr at svangerskapet var fullgått. Men det betyr også noe mer: Nå var Guds time kommet.

Da tidens fylde kom – den tiden og dagen Gud hadde fastsatt – «da utsendte Gud sin sønn, født av en kvinne» (Gal 4:4). Det forteller oss at tidspunktet for Jesu komme, hvor og når, var bestemt av Gud på forhånd, fra før tiden begynte, fra evighet.

Da Guds time var kommet, var Maria i Betlehem, og da kom tiden hun skulle føde. Ser du hvor stor og fullkommen Gud er? Ingen ting går galt for ham. Midt i en verden full av motstand og fiendskap mot Gud, ja, full av djevlr og onde makter, kan ingen hindre Gud i å gjennomføre og oppfylle det han har besluttet og lovt.

Den førstefødte

«Hun fødte sin sønn, den førstefødte». Dette kunne vært skrevet med gullskrift. For i Guds frelseshistorie er det bare én førstefødt: Jesus. Men denne førstefødte har Gud vitnet om gjennom hele historien. Vi møter det allerede i Abels offer (1Mos 4:4). Han ofret av de førstefødte lam i flokken. Vi ser det ved utfrielsen fra Egypt (2Mos 12:3 ff). Da Israel skulle utfris, skjedde det ved en dom over alle førstefødte.

Hvorfor den førstefødte? Fordi alt er en skygge av Jesus. Han er født av Faderen, og er den enbårne og førstefødte, Guds første og eneste Sønn hele vår frelse og forløsning hviler på.

Da Abel ofret, *så* Gud sin *Sønn*, og derfor så han til hans offer.

Da Israel skulle forløses av Egypt, gikk det en dom over den førstefødte, men noen gikk fri, de som hadde slaktet det førstefødte lam. For i det så Gud sin egen Sønn, stedfortrederen og offerlammet.

Da Maria fødte, fødte hun sin sønn den førstefødte, fordi han var *Guds* førstefødte. Alt som skjer, peker på og åpenbarer hvem Jesus er.

Rom for Jesus

«Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, fordi det ikke var rom for dem i herberget». «Herberget» kan bety et overnattingssted, men også et hjem. Det som er vesentlig, er at det ikke var rom for dem.

At det ikke var rom, forstår vi gjerne som at det var fullt. Men her må vi huske på at dette handler om Jesu komme, Jesu fødsel. Gud er ikke som oss, han overlater ikke noe til tilfeldigheter. Alt som skjer er etter Guds råd og plan. Og ved det som skjer, åpenbarer Gud sitt rikes hemmeligheter for sitt folk på jorden, de som lar seg undervise av ham.

«Det var ikke rom». Det betyr at Jesus kunne ikke bli født der. Det var *ham* det ikke var rom for. Det er ikke spørsmål om det var fullt eller halv-

«Svøpt og lagt i en krybbe»

fullt. Det er bare rom for Jesus der hvor det er tomt. Det eneste sted det var tomt, var i krybben. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe.

I Ordspråkene 14:4 leser vi: «Der hvor det ingen okser er, der er krybben tom». Oksen står som symbol på kraft. At krybben er tom, betyr at det er ingen frukt. Det er ikke pløyet og sådd, ingen ting er høstet. For kraften er borte. Tom krybbe betyr et liv uten frukt for Gud, uten gode gjerninger. Et totalt forfeilet liv. Tom krybbe betyr åndelig armod og fattigdom, at vi er usle og ynkelige, fattige, blinde og nakne innfor den levende Gud. Fattige i ånden kalles slike. Er du en av dem? →

For dem står her noe som rommer hele evangeliet med dets ufattelige rikdom: «Hun svøpte ham og la ham i en krybbe».

Han ble fattig for å gjøre oss rike

Jesus ble lagt i krybben – kan du tenke deg hva det betyr? Det første er; han tok på seg hele vår fattigdom, vår armod.

*Så sank du i vår jammer ned,
så dypt som ingen vet. (Sb 665:1)*

«For vår skyld ble han fattig da han var rik, for at vi ved hans fattigdom skulle bli rike» (2Kor 8:9). Han kom for å ta på seg og bære. «Se der Guds lam, som bærer verdens synd!» (Joh 1:29). «Han ble gjort til synd for oss» (2Kor 5:21). «Så var det for mitt folks misgjerning plagen traff ham» (Jes 53:8). Han ble lagt i krybben, i vår armod.

*Ha takk, som treder,
til armods hytter ned!
Ha takk, som gleder
oss med din søte fred!
Kom inn o Kriste,
tenn lys i hvermanns gård!
La isen briste,
gi varme snart og vår!
La ingen miste
hva godt din fødsel spår! (Sb 631)*

Dernest; når Jesus ligger i krybben, er den ikke lengre tom, da er *han* vår rikdom og vår frukt.

«For det er hans verk at dere er i Kristus Jesus, han som for oss er blitt visdom fra Gud, rettferdighet og helliggjørelse og forløsning» (1Kor 1:30).

I krybben ligger Kristus, han som for oss er blitt visdom fra Gud – en visdom som med ett gjør ende på hele vår armod og nød.

For der i krybben ligger han som for oss er blitt vår rettferdighet fra Gud. «Herren, vår rettferdighet» kalles han i Jer 23:6. Det er hans verk at vi er i Kristus Jesus, fullkomment rettferdige for vår Gud.

I krybben ligger han som for oss er blitt helliggjørelse fra Gud. Han er den som helliggjør og vi er de som blir helliggjort, står det i Heb 2:11. Så er også dette et Guds verk, i Kristus Jesus.

I krybben ligger han som for oss er blitt forløsning fra Gud. Forløsningen har to sider. Vi har full og hel forlatelse for alle våre synder i ham (Ef 1:7), og vi venter vårt legemes forløsning i ham. Når Jesus kommer igjen, skal de som tror, forvandles og bli ham lik. Vi skal få vår frihet i herlighet, for vi skal se ham som han er (Rom 8:21+23).

«Hun svøpte ham og la ham i en krybbe», for Jesus er gitt oss som vår rikdom og vår frukt.

*Halleluja, vår strid er endt!
Farvel til alle klager!
Hvem vil vel gå med sorg omspent
i disse frydedager?
Syng høyt i sky, Guds kirkeflokk:
Halleluja, nå har jeg nok,
den lyst er uten like!
Halleluja, Halleluja!
Guds Sønn er min, jeg går herfra
med ham til himmerike. (Sb 638)*

Johannes Brandtzæg – forbildet

Av Ingar Gangås

Høsten 1916 foretok Johannes Brandtzæg en ny reise til Kina. Vanskeligheter på feltet gjorde at han måtte besøke misjonærene. De trengte noen å rådføre seg med. Da kunne ikke Brandtzæg vente lenger – reiselysten overvant ham.

Medmisjonæren

Det var krigstid og reisen gikk med tog over Sibir. Sønnen Anton var da blitt 18 år og var med som «sekretær». Nå var det gått 24 år siden han var ute sist, og store forandringer var skjedd. Men det hadde vært liten fremgang i det kristne arbeidet, og myndighetene kom stadig med antydninger overfor misjonærene om at det var mange såkalte «riskristne» blant de få som var vunnet, slike som var kommet med for en eller annen vinnings skyld. Styresmaktene så nemlig på dette misjonsarbeidet som et fremmedelement de gjerne ville kvitte seg med. Men det de hevdet, var nok ikke helt i pakt med virkeligheten. Så mange fordeler med å være kristen i Kina, var det vel ikke, noe som antallet martyrer helt fra starten av vitner om.

Etter en krig med Japan i 1894, mente den unge keiseren og en del andre fremstående menn i Kina at landet var modent for nye reformer. Men keiserinnen – enken etter den forrige keiseren – var imot og slo reformforsøket ned med hard hånd. Hun gikk

så langt at hun ville fjerne alle utlendinger. Til dette fikk hun hjelp av flere hemmelige selskaper som kunne mønstre krigere, såkalte «bokser», med store kniver, spyd og gamle kinesiske våpen. I året 1900 brøt så *bokseropprøret* ut, som tok livet av 135 voksne misjonærer og 53 barn fra ulike misjonsorganisasjoner. I tillegg ble ti-tusenvis av kinesiske kristne tatt av dage i et av historiens store blodbad. Trengselen førte imidlertid bare til flere kristne. Hele landet åpnet seg for misjonsarbeid. Men så kom *revolusjonen* i 1911. Keiserdømmet ble avskaffet, og republikken Kina ble proklamert. Bare i en av byene i Nord-Kina ble omkring 10 000 personer nedsablet og drept på en eneste ettermiddag, blant dem noen misjonærer, også lærer Vatne, som ble den første

I noen nummer har vi fulgt Johannes Brandtzæg, fiskeren fra Abelvær i Nord-Trøndelag, som ble menneskefisker og misjonsleder. Det var vekkelse og brytningstid. Prøvet gjennom sykdom og motgang ble Brandtzæg dannet til en ydmyk, men sterk leder. Kraftkilden var Ordet og bønnen. Dette er siste artikkel. Måtte serien bli til velsignelse og etterfølgelse. Red.

norske martyrmisjonær i Kina. Byer og landsbyer ble herjet og plyndret. Det var i et slikt overfall at misjonær Tønnes Frøyland ble skutt, og ble den andre martyren fra vårt land.

Til dette nye Kina var det Brandtzæg kom. Rundreisen på feltet tok ham et halvt år, og fikk stor betydning for arbeidet ute. Han holdt møter, underviste og gav råd og oppmuntringer. Men besøket kom også til å bety mye for informasjonen blant vennene hjemme i Norge. En grepet misjonsleder var blitt satt i brann av det han hadde sett, og denne ild spredte seg snart til misjonsfolket utover landet.

Rådgiveren

Høsten 1926 var Brandtzæg på en tredje reise til Kina. De røde revolusjonshærene var begynt å bli en trussel for misjonsarbeidet. Kommunismen ble forsøkt innført under navn av nasjonalisme. Agitasjonen skjøt fart. Utlendingene skulle ikke drepes, men livet måtte gjøres uutholdelig for dem. Nasjonale kristne ble innrullert i hæren med løfte om gode betingelser. Slik skulle de lokkes vekk fra misjonsarbeidet. Etter å ha vært i landet i fire måneder, skrev Brandtzæg hjem til Norge: «Nu har vi nok for alvor fått den røde agitasjon. – Ennu har den ikke utfoldet sig i full blomstring, men det er ingen grunn til å anta at det ikke vil gå her som andre steder. En ikke liten flokk av de kristne har gått inn i den 'røde forening'. De mener vel at en kan være kristen og likevel 'rød', men somme har visst sagt farvel til

kristendommen. Forholdene blir mer og mer slik, at alt regulært misjonsarbeid blir mer eller mindre umulig. Somme steder helt umulig. – Som du forstår kan vi ikke unngå å overveie situasjonen i lys av dette».

Det ble kalt inn til haste-konferanse. Misjonærer og nasjonale medarbeidere og ledere samlet seg på misjonsstasjonen i Laohokow.

«Liu Dao-seng talte ganske kort. Men det behøvdtes heller ikke mange ord: 'Meg er gitt all makt i himmel og på jord, gå derfor ut i all verden –', leste han, og det sank som bly i vann. Hadde vi ikke gått der og følt mismot-skodden komme og legge seg både over sinn og samvær? Så med ett skjærer misjonsbefalingen gjennom skodden» (P. S. Eikrem).

Dagen etter – på søndag – talte Brandtzæg. Etter møtet kom det telegram fra Hankow om at mange utlendinger var blitt drept, og flere misjonsstasjoner var brent i Nankingområdet. Så fulgte oppfordringen om å komme seg ut fra området i tide. Brandtzæg og misjonærene bestemte seg for å innsette kinesiske forstandere. Alt måtte skje fort. Etter at stemmesedlene var utdelt, falt hele den store forsamlingen på kne. Dette måtte Gud styre. Fire personer – fra hvert av distriktene – ble valgt, nesten enstemmig. Kallsbrevene ble lest opp. Med håndspåleggelse og bønn ble disse fire lagt fram for Høstens Herre. Så ble de og menighetene overlatt til Gud og hans nådes ord (Apg 20:32). Først i totiden på natten var møtet ferdig. Neste

dag pakket alle misjonærene sine eien-
deler sammen, mens de nasjonale fort-
satte forhandlingene. Dagen etter
kastet båtene med utlendingene loss.
Bare et par stykker ble igjen og kom
etter i en pram dagen etter, sammen
med mange av kineserne. Brandtzæg
skrev fra reisen nedover mot kysten:
«Vi brukte 14 dager istedenfor 10–11.
Det kom av motvind og røvere. Båt-
folkene ville vente på lag, – vi var ofte
et par hundre båter i følge. Røverne er
ikke så dristige, når der er mange. Vi
så nok røvere, men oss gjorde de ikke
noget. – til Hankow kom vi i grevens
tid, – dagen før den siste båt gikk til
Shanghai».

En ny epoke for misjonsarbeidet i
Kina var innledet. Hvordan ville dette
gå? Forfølgelse og krig kom til å lutre
kristenflokkene. Men det skulle vise
seg å bli til stor velsignelse for Guds
rikes vekst i Kina. I en rapport til
fellesstyret i Norge skrev Brandtzæg
om beslutningen som var blitt tatt.
Heretter måtte menighetene overlates
mer til seg selv. Bare i overkant av 20
misjonærer skulle bli igjen på feltet
inntil videre.

Brandtzæg kom hjem til general-
forsamlingen i Kristiansand i 1927.
Turen hadde tatt 8 måneder. Han var
preget av alle påkjenningene og skuf-
felsene. Han hadde også vært syk, og
var heller ingen ungdom lenger, slik
han også skrev til en venn: «65 år er
ikke det samme som 55!»

Ettertiden har vist at det var riktige
beslutninger som ble tatt. *Gud* forlot
ikke flokkene i Kina. Noen forlot *ham*,

men flere ble modnet og nye ble
vunnet gjennom den trengsel som lå
foran. Det skulle vise seg at misjonen
fikk mange år i Kina ennå, og det var
først etter andre verdenskrig at den
måtte trekke seg ut for godt. Da var
Ordet sådd. Seinere kom meldingene
om at det hadde vært spiredyktig.

Forfatteren

Hjemme var Johannes Brandtzæg
en god administrator og leder, men han
likte ikke så godt å sitte på en kontor-
stol. Han ville heller være ute blant
folket. Til tross for alle reisene, rakk
han likevel mye når han først var på
kontoret. Ett av hans interessefelt var
forfattervirksomhet. Han skrev flere
bøker, noen av dem ble utgitt sammen
med andre, slik som boken «På hjem-
veien». Han var også med og gav ut et
par andaktsbøker: «Liv i Gud» og
«Stille stunder på veien hjem». Det var
ikke alltid at han rakk å lese korrektur,
og det hendte at andre måtte bearbeide
stoffet og utfylle det som var av
«hull». Slik ble for eksempel preken-
samlingen, «Det er fullbrakt», til. Han

Møter

Januar

9. Sannidal kl.15	Lars Fossdal
12.–16. Gyland	Sigbj. Agnalt
14.–16. Mosvik	Karl Notøy
28.–30. Ø. Kvelde	Konrad Fjell
28.–30. Trondheim	Lars Fossdal

hadde hatt et lettere slagtilfelle, som kjentes over hele ansiktet, med noe lammelse i tungen. Dette var en sommer hjemme på Framnes. Hans venn og medarbeider P. S. Eikrem hadde lenge foreslått for ham at han burde gi ut en prekensamling. Han var villig til å være sekretær og behjelpelig med å plukke ut stoffet og hjelpe ham med notatene. Sammen fikk de boken ut.

«Helligjørelsen» er nok den mest kjente og leste boken han har skrevet. Det er blitt sagt at denne boken er noe av det aller beste som er skrevet på norsk om dette emnet. Den hadde stått som artikler i misjonsbladet «Kineseren». Tanken var å utarbeide en hel troselære. Et utkast til første kapittel, om Gud, forelå. P. S. Eikrem skriver: «Under arbeidet med denne boken kom han også inn på spørsmålet om evolusjonslæren. Han ble så interessert at han la planer om en bok også om dette emne». Men verken denne eller en hel troselære ble ferdig.

Når Brandtzæg skrev, var det alltid fordi han hadde noe å formidle. Slik det var viktig for ham å knele og ha en stille stund med Herren på kontoret før timene, for å ha noe gi til elevene i klasserommet, var det like makt-påliggende for ham å hjelpe noen med det han skrev. Han var ikke redd for å ta en kamp for sannheten om det var nødvendig. Av natur var han forsiktig og hadde vondt for å skjære igjennom i vanskelige saker, for han tenkte på konsekvensene for Guds rike. Men det betyr ikke at han var uklar i sitt syn. Boken «Helligjørelsen» fremkalte

et motskrift av pastor Barratt, og Brandtzæg var ikke redd for å gå inn i en debatt når han var overbevist om noe ut fra Guds ord.

Musikkelskeren

Johannes Brandtzæg var glad i sang og musikk. «Han var et kunstens menneske, et kultur menneske. Ingen gledet seg mer enn han i all skjønn kunst, ikke minst i god musikk» (Eikrem). Og han var nøye med at musikken måtte være til Guds ære. For ham var det ikke likegyldig hvilken musikk som ble brukt. Han hevdet sterkt at det ikke fantes nøytral musikk. Her ville han nok ha gått i rette med mange av nåtidens kristenledere og musikk lærere.

Fra en tale han holdt i 1926, heter det (gjengitt i musikk tidsskriftet «Concordia i 1977»):

«Hva er musikk? Jeg vet ikke om noen kan gi et fullt tilfredsstillende svar på det spørsmålet. Jeg kan iallfall ikke. Men jeg kan prøve å gi et svar, som etter mitt syn sier noe vesentlig om musikken. – Musikk er et middel hvormed menneskene kan finne uttrykk for det utsigelige, det som ikke kan tolkes med ord».

– Etter å ha gjort seg noen betraktninger om musikkens virkninger uttaler han:

«Men vår kraft kan økes ikke bare ved utløsning av krefter som bor i oss selv, men også ved at vår ånd settes i forbindelse med kraftkilder utenom oss. Det kan skje på flere måter, men det ser ut som musikken har en sær-

Johannes
Brandtzæg
1861-1931

skilt evne også i denne retning. Et eller annet sted i sjelslivets undergrunn, i 'kjelleren' – om jeg kan bruke det uttrykket – er det skjulte ledningsforbindelser med de verdener og ånder og åndskrefter som er utenom oss, og som på usynlig måte fyller tilværelsen – gode og onde. Så kommer musikken, og så er det som en usynlig hånd dreier på kontaktknappen i sjelens undergrunn så strømmen kraften inn – til gagn eller til skade, til å styrke og gi vekst eller til ruin, alt ettersom de krefter er som ved musikken får en åpen dør inn til vår sjel. Hellig musikk, ren musikk kaller på hellige ånder og krefter. Vanhellig, uren musikk kaller på djevleske og urene ånder. Djevelen er en mester i å skaffe seg inngang gjennom musikk. Om du gikk inn i en av de såkalte 'natt-kaféer' i en storby, fikk du nok merke det. Musikken som høres der er skapt til å egge til synd, til urenheter, til djevleskap. Men virkelig god musikk, ren og hellig musikk er en mektig forbundsfelle for evangeliet.

Læreren

At Brandtzæg var en kunnskapsrik og allsidig lærer, er hevet over tvil. Tormod Vågen skriver om ham som lærer: «Høyreist og med faste skritt steg han inn døren. Så gled hans blikk nedover klassen. Den brune vesken ble plassert på den ene siden av kateteret, og ut drog han den store Bibelen sin. Imens stemte han ofte i: 'Jeg er bleven alene med Jesus'. Den sang vi ofte. Så foldet han sine skjelvende hender, lukket øynene og bad. En merkelig stillhet og konsentrasjon preget bønnene. Vi kjente oss alle løftet når Brandtzæg bad. (...) Andre lærere kunne gi større kunnskaps-mengde, men det vi fikk av Brandtzæg, var gull, rensset gjennom en kristen karakter».

Forkynneren og sjelesørgeren

Men kanskje er det rett å si at hans sterkeste side var som forkynner og sjelesørger. Han var en skattet forkynner, som ofte ble spurt om å være med på møter og stevner rundt om i landet – også i Amerika. Der talte han noen ganger på engelsk. Han samlet mye folk. De kom for å høre det han hadde på hjertet. Det var ikke det at han var så livaktig og spirituell på talerstolen, men hans tale var åndsbar. Han kunne være grundig og noe tung, men han øste fra «kilden», og det var bibelsk fundert. Og han var nøye i sine forberedelser. Han brukte lang tid på det. Derfor hadde han noe å gi. Han kunne tale over sentrale emner, som «Jesus – døren inn til færestien», «En

ting er nødvendig», «I Guds skole» og om «Vandringen med Jesus». Alltid var det Kristus og forsoningen som var sentrum.

Brandtzæg var en prøvet mann. Gud hadde formet ham. Av den grunn hadde han lettere for å leve seg inn i andres nød, og han hadde mye sjelsørgerisk hjelp å gi til sine tilhørere. Eikrem skriver: «Han forsto seg på sjelslivet, og det var vel få av hans medarbeidere som ikke søkte hjelp hos ham, og han kunne yte hjelp. Det kunne være unggutten som gikk og kjempet med sine tanker om han skulle bli forkynner eller ikke. Eller det var predikanten som var kommet ut på sin første reise og det stoppet opp for ham, og han trodde å ha mistet både sitt kall og sitt gudsliv. Da kunne han trøste, tukte og gi råd som få andre. ‘Kjære unge venn’, kunne han si, ‘du er trett og trenger hvile. Reis hjem og hvil deg en stund og reis så ut igjen! Det er ingenting i veien med ditt gudsliv, det er legemskreftene som svikter’. Eller: ‘Du har gitt mer enn du har tatt imot, derav tomheten du føler’».

Den siste strid

Johannes Brandtzæg døde 17. mars 1931. Han ble gravlagt på Vestre Gravlund i Oslo, der hans mange venner har reist en minnesten på graven hans.

Da skrev Oscar Handeland blant annet dette om ham i «Kineseren»: «Brandtzæg var som vanlig om tirsdagene kommet opp i ni-tiden fra

Oslo, hvor han bodde, for å ha timer ved misjonsskolen. På veien kjente han seg mindre bra og overveide om han skulle snu, men lot det være, da han tenkte det ville gå over. Men det gikk ikke over, og da han kom frem måtte han legge seg ned, først på en sofa i den gamle skolebygningen og senere inne hos skolestyrer Osnes. (...) Så fort og varsomt det lot seg gjøre ble han kjørt til Diakonhjemmets sykehus. Ved tre-tiden om ettermiddagen fikk han hjerteslag og sluknet uten dødskamp og uten et ord».

Samme kveld ble budskapet om Brandtzægs død kringkastet over radioen til hele landets befolkning. En trofast hyrde blant kristenfolket var gått bort.

I minnesamværet ble det sagt om ham: «Brandtzæg var ingen ‘bryter’. Han var en ‘bærer’. Han bar saken på sitt hjerte, han bar ansvaret frem for Gud. Han bar over med mangt og mange istedenfor å bryte og sprengre. Dette hadde vel sin største grunn i hans ydmyke sinn».

Brandtzægs navn vil alltid minne oss om å «leve helt med Herren». La hans tillit til Bibelen, og hans syn for nødvendigheten av bønn, tale til oss. Hans trang til å vitne om sin Frelser – både hjemme og ute – bør stå som et eksempel til etterfølgelse. Måtte hans ydmyke sinn og fredelige ferd være til lærdom for oss, slik at vi unngår unødig strid og kjemper for Guds rike – i «Herrens veldige kraft».

Nytt fra Bibelskolen

Av Per Bergene Holm

Det har vært et begivenhetsrikt år på Fossnes. Vi gledet oss særlig over å ha misjonærinnvielse i forbindelse med åpningsfesten i august. Når vi vil at Fossnes skal være et sted «avsidet med Jesus», er det jo nettopp for at evangeliet skal nå mennesker – først *nå inn* til elevene mens de er her, og så *nå ut* gjennom både dem og oss alle der vi lever og har vårt virke. At noen også reiser til fjernere strøk for å forkynne evangeliet er derfor en stor glede.

Det er så mange ting som kaller på vår oppmerksomhet i dag, så mye vi kan bruke tiden vår på. Derfor står åndskampen i den enkeltes liv kanskje særlig om hva tiden brukes til, det gjelder både elev og lærer. Det er mye som er nyttig og viktig – og mye som er unyttig og uviktig også, som tar vår tid. Men bare ett er nødvendig, sier Jesus. Og da talte han om Maria som satt ved hans føtter for å lytte til hans ord. Be for skolen, for elever og personale, at Jesus må få den enkelte avsidet med seg, stille for hans tale.

Denne høsten har vi hatt 20 elever som har fulgt undervisningen fra starten. Og som vanlig har noen flere kommet til og fulgt undervisningen fra dag til dag, også et par som tenker på å bli elever på heltid over jul.

I løpet av året har den nye møtesalen blitt ferdig, og i skrivende stund er Sara og André Heian i ferd med å flytte inn i sin nye personalbolig. Begge prosjektene, i tillegg til flisfyringsanlegget og en del større vedlikeholdsarbeider både av sentralvarmeanlegg og brannsikring, har betydd et vesentlig økonomisk løft, og det har tæret på likviditeten vår. Ved siste lønning måtte vi derfor låne penger privat for å ha noe å betale ut lønninger med. Derfor er vi også svært takknemlige for de gaver og kollekter vi mottar til skolen. Det kommer godt med!

L&E

Foto: Ingar Gangås

Fra den nye møtesalen

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Svøpt i en krybbe lå barnet

Dikt av Arnold Eidslott

*Svøpt i en krybbe lå barnet
En frukt av profetenes ord
Kom se hans løfte fullbåret
Vår Far som i sannhet er stor*

*Her blir han vår denne ene
Som gir oss det endelige svar
På livsgåtens martrende byrde
Her kom han som er og som var*

*Før alt var han til denne ene
Som gjester oss i denne natt
Så takk ham da menneske Herren
Hos ham blir du aldri bedratt*

*Snart modnes det lovede barnet
Til mann og vår frelse er nær
Guds kjærlighet lyser i krybben
Vit menneske Gud har deg kjær*

*Min Jesus mitt dyreste eie
Et kjærtegn i lidelsens sjakt
Jeg takker deg vekter som våker
Kom vis meg din kjærlighets makt*

*Gud ville gjeste sitt eget
Sitt folk sine nødstedte små
Husk dette i prøvelsens sjakter
Hos Kristus er lindring å få*

Tony Morris

Arnold Eidslott ble født i Ålesund i 1926. Han har skrevet 27 diktsamlinger, og regnes som en av våre aller fremste lyrikere. Dette diktet er hentet fra den siste diktsamlingen, «Vinden blåser dit den vil», utgitt på Gyldendal forlag.

L&E